

Waterbeleid Europese Unie staat haaks op energiebeleid

Nu de olieprijs record na record breekt, groeit de vraag naar alternatieve energiebronnen steeds sterker. Waterkrachtenergie, alom beschouwd als 'groene' energie, lijkt een goed alternatief. De ontwikkelingen gaan momenteel razendsnel. De komende decennia worden in de Oost-Europese rivieren honderden waterkrachtcentrales gebouwd. In Oost-Europa is energie uit waterkracht relatief eenvoudig te realiseren gezien de geschikte hoogteverschillen in de riviervalleien. Alleen al in Polen en Turkije gaat het om respectievelijk 200 en 70 nieuwe centrales.

An deze vorm van energieopwekking zit echter een keerzijde. De rivieren worden door de dammen gefragmenteerd en gecompartmenteerd. Karakteristieke hydromorfologische rivierprocessen worden stilgelegd, waardoor de ecologische toestand sterk achteruit gaat. De turbines werken tevens als 'vismolens' en vermalen onder andere paling, steur, zalm en forel.

Om in KRW-termen te spreken, komen de Oost-Europese rivieren hierdoor in een 'slechte ecologische toestand'. Ze komen daar ook niet meer uit. Ook een economische factor als de visserij ondervindt de gevolgen van de nieuwe indamming, omdat de visstand achteruitgaat en economisch interessante vissoorten verdwijnen.

Poolse ecologen zitten met de handen in hun haar en maken zich zorgen over de toekomst van de rivieren. De energielobby is zo sterk dat de ontwikkeling niet te stoppen lijkt. Er is sprake van een wilgroei aan dammen. Geen rivier lijkt gespaard te blijven. Voor de

rivier de Vistula in Polen ligt momenteel een plan op tafel om van bron tot monding 14 centrales te bouwen. Hiermee wordt deze natuurlijke rivier in één keer veranderd in een kustmatig kanaal. De ecologen zoeken houvast in de water- en natuurregelgeving van de Europese Unie, maar intussen gaat de bouw van de centrales verder. Als lapmiddel worden vispassages bij een aantal dammen aangelegd, maar de kennis over de werking ervan is nog te gering in Oost-Europa. De meerderheid van de vispassages die zijn aangelegd, functioneren niet naar behoren. En als de passage wel werkt, dan is het leefgebied ongeschikt geworden door de compartimentering van de rivier.

De aanleg van nieuwe dammen druist in tegen alle EU water- en natuurregelgeving. Het vreemde is dat de Europese Unie de aanleg van dammen voor waterkrachtenergie financieel stimuleert. Kortom een zorgwekkende ontwikkeling, waarbij het ecologisch erfgoed in Oost-Europa op het spel staat. Het is duidelijk dat waterkracht-

energie een relatief eenvoudige en schone techniek is om energie op te wekken. Ook de noodzaak is helder. Maar het toepassen van waterkracht dient met beleid en gezond verstand te gebeuren. Een gedegen rivierenstrategie waarbij energie en ecologie centraal staan, is noodzakelijk om verstandige keuzes te maken. Een strategie waarin bijvoorbeeld ook rivieren bewust worden gespaard van indamming of zelfs worden vrijgemaakt van dammen ten gunste van het natuurlijke erfgoed. Een strategie die een einde maakt aan de wildgroei van dammen. Alleen op deze manier heeft ook het Europese water- en natuurbeleid, zoals de Kaderrichtlijn Water, Natura 2000 en het Aalherstelplan zin.

Herman Wanningen (Wanningen Water Consult)

NOTEN

Herman Wanningen bracht afgelopen juni een werkbezoek aan Polen voor een Europese werkgroep (FAO/EIFAC) op het gebied van vismigratie.

En waterkrachtcentrale in de rivier de Skawa in Polen, gereed gekomen in 2007.

De Skawa ligt in het stroomgebied van de Vistula.

